

EUROOPA KOMISJON

Brüssel, 29.2.2012
COM(2012) 79 final

KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

**Euroopa innovatsioonipartnerluse „Põllumajanduse tootlikkus ja jätkusuutlikkus”
kohta**

1. SISSEJUHATUS

Oma Euroopa 2020. aasta strateegias¹ rõhutab komisjon teadus- ja innovatsioonitegevuse olulisust ja nimetab neid põhielementideks Euroopa Liidu tulevasteks katsumusteks valmistumisel. Teatises „Ühise põllumajanduspoliitika eesmärgid 2020. aastaks”² antud suunistes toodi esile, et innovatsioon on hädavajalik liidu põllumajanduse tulevikku silmas pidades. „Euroopa 2020. aasta strateegia aluseks oleva eelarvega”³ on 4,5 miljardit eurot nähtud ette toiduga kindlustatuse, biomajanduse ja säästva põllumajandusega seotud teadusuuringute ja innovatsiooni jaoks.

Teadusuuringute ja innovatsiooni keskset rolli on edasi arendatud ELi 2020. aasta strateegia juhtalgatuses „Innovatiivne liit”,⁴ millega võetakse kasutusele mõiste „Euroopa innovatsioonipartnerlus” kui uus viis innovatsiooni edendamiseks. On algatatud täisväärtusliku eluperioodi pikendamist käsitleva Euroopa innovatsioonipartnerluse katseprojekt. Lisaks on tehtud ettevalmistusi toorainet, tõhusa veekasutusega Euroopat ja põllumajandust käsitlevate Euroopa innovatsioonipartnerluste loomiseks. Euroopa innovatsioonipartnerluste eesmärk on luua seos teadusuuringute ja uuenduslike strateegiate praktiliste rakenduste vahel. Nõukogu on rõhutanud Euroopa innovatsioonipartnerluste selge sihi ning liikmesriikide osaluse ja olemasolevate vahendite sihipärase kasutamise tähtsust.

Käesolevas teatises esitatakse algatuses „Innovatiivne liit” osutatud põllumajanduse tootlikkust ja säästvust käsitleva Euroopa innovatsioonipartnerluse põhimõtted. Kõnealuse Euroopa innovatsioonipartnerluse puhul järgitakse Euroopa 2020. aasta strateegia ja teatises „Ühise põllumajanduspoliitika eesmärgid 2020. aastaks” strateegilisi suuniseid. Selle aluseks on konsultatsioonid sidusrühmadega ning selles on võetud arvesse täisväärtusliku eluperioodi pikendamist käsitleva Euroopa innovatsioonipartnerluse katseprojekti ja selle strateegilise rakenduskava koostamise kogemusi, samuti nõukogus toimunud arutelusid ning sidusrühmade tõstatatud vajadusi ja ideid.

2. ÜHISKONNAPROBLEEMID

Maailma toiduvajadus suureneb 2050. aastaks eelduste kohaselt 70 % võrra (FAO). Ülemaailmse toiduvajaduse drastiline kasv suurendab järsult ka nõudlust sööda, tekstiilkiudude, biomassi ja biomaterjalide järele. See mõjutab paratamatult pakkumist liidu põllumajandussektori tasemel, mis on üks maailma põllumajandusturu suurimaid varustajaid. Liidu põllumajanduse osakaal maailma toiduainete ekspordist on 18 % ja selle rahaline väärtus on 76 miljardit eurot. Liidu põllumajandussektori osakaal OECD riikide toiduainete kogutoodangust on üle 40 %. Liikmesriikide ja piirkondade panus liidu toiduainete tootmisesse on loomulikult erinev, sest nende põllumajandussektorite majanduslikus ja tehnoloogilises arengus on suuri erinevusi.

Viimaste aastakümnete jooksul on põllumajanduse tootlikkus oluliselt kasvanud, kuigi arenenud riikides on see areng viimastel aastatel aeglustunud. Tootlikkuse kasv saavutati osaliselt suure surve avaldamisega loodusvaradele ja keskkonnale. Mullakvaliteediga seotud

---

¹ KOM(2010) 2020.

² KOM(2010) 672.

³ KOM(2011) 500.

⁴ KOM(2010) 546.

probleeme esineb 45 % Euroopa muldade puhul, millest annab tunnistust orgaanilise aine sisalduse vähesus, ning peaaegu neljandik muldadest kannatab mõõduka või tugeva erosiooni all. Väärtuslikud ökosüsteemid ning nendega ka väärtuslikud ökosüsteemi teenused on saanud kahjustada või koguni täielikult kadunud. Viimase 20 aasta jooksul on põllumajandusmaal elavate lindude arvukus vähenenud 20–25 % ja rohumaade liblikate arvukus 70 %, ning tõsisesse ohtu on sattunud tolmeldajad, nagu näiteks mesilased. Ligikaudu 40 % põllumajandusmaast on tundlik nitraadisaaste suhtes, mis ohustab veevarusid. Põllumajanduse osa liidu kasvuhoonegaaside heitkogustest on samas 9 %.

Põllumajanduses ja metsanduses on tehtud suuri edusamme tootmise ühitamisel loodusvarade säästva majandamise ja keskkonnakaitse vajadusega. Seda positiivset arengut võib ülemaailmse nõudluse kasvu tagajärjena siiski vähendada oodatav põllumajandustootmise kasv. Kui tootmise kasv vastab tõesti praegu rakendatavatele strateegiatele, siis kaasneb sellega omakorda täiendav kahju loodusvaradele ja keskkonnale.

See ei puuduta mitte ainult liidu põllumajanduse tehnoloogiliselt arenenuimat osa. Euroopa suur potentsiaal peitub piirkondades, millele on iseloomulikud väikesed ja traditsioonilised põllumajandusettevõtted. Kui aga nende põllumajandusettevõtete arendamisel järgitakse väljakujunenud trende, tekitatakse suurt keskkonnakahju olemasolevatele, sageli liigirikastele elupaikadele ja elurikkusele ning mulla funktsionaalsusele ja veevarudele.

Toidu, sööda, tekstiilkiudude, biomassi ja biomaterjalide konkurentsivõimelise ja jätkusuutliku tootmise tagamiseks on vaja minna üle teistsugusele kasvustrateegiale. Selle eesmärgi saavutamiseks peab pakkumise tõhusust täiendama suurte saagikoristusjärgsete kadude vähendamine. Strateegia peab hõlmama kohanemist kliimamuutustega, elurikkuse mõistlikku kasutamist ning ökosüsteemide ja ökosüsteemiteenuste taastamist. See peab tuginema iga territooriumi eripärale ja geneetilise mitmekesisuse potentsiaalile, et saaks ühendada laia geneetilise baasi ja mitmekülgsed vanad ja uued põllumajandustavad ning tagada piiratud ressursside parema jaotuse ja kasutuse. Toiduahelaid on mitmesuguseid ja nende eripära tuleb arvesse võtta. Pikkade tarneahelate puhul tuleb arvesse võtta säilitamise ja ladustamise aspekte, samas kui lühikeste tarneahelate puhul on raskuse kohalikul toiduga varustamisel ja eelkõige kvaliteediomadustel. Tarbijad peavad olema seatud selle kõige keskmesse, et suunata tootmist säästvalt toodetud toidu suunas, mis on ohutu ja kvaliteetne.

Tootmise suurenemine peab toimuma paralleelselt toormetootjate majandusliku elujõulisuse paranemisega. Nende osa toiduahela lisandväärtusest on viimase kümne aasta jooksul pidevalt vähenenud. Juhul kui põllumajanduse kasumikkus ei suurene, muutub keskkonnasäästlikkuse saavutamine veelgi raskemaks.

Suurem ja säästev põllumajandustootmine saavutatakse üksnes kõigil tasanditel võetavate teadusuuringute ja innovatsiooni alaste meetmetega. Teadlased ja sidusrühmad on korduvalt osutanud lõhele uurimistulemuste ja selle vahel, kuidas uuenduslikke strateegiaid rakendatakse põllumajandustegevuses. Uute strateegiate kasutuselevõtt võtab liiga kaua aega ning teadusringkonnad ei saa piisavalt teavet praktilise põllumajanduse vajadustest. Seega ei võeta olulisi uuendusi kasutusele vajalikus ulatuses ning tähtsatele teadusvaldkondadele ei pöörata alati piisavalt tähelepanu.

Põllumajanduse tootlikkuse ja konkurentsivõime parandamine eeldab ennekõike suuremat ressursitõhusust, et oleks võimalik toota senisest väiksema vee-, energia-, väetise- (eriti fosfor

ja lämmastik) ja pestitsiidihulgaga. Selleks tuleb suurendada ka taastuvate energiaallikate kasutamist ja vähendada jäätmeteket dokumendis „Ressursitõhusa Euroopa tegevuskava”⁵ antud suuniste kohaselt. Säästlikkuse saavutamiseks on vaja vähendada reostust, kaitsta vee kvaliteeti ja mulla funktsionaalsust, säilitada elurikkus ja ökosüsteemiteenused ning vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid. Lahendused peavad minema üksikust põllumajandusettevõttest kaugemale ning nende puhul tuleb arvesse võtta ka üldisemat geograafilist tausta, sealhulgas metsandust ja looduskaitsealasid. Tehnoloogia, IKT ja satelliitnavigatsiooni pakutav asjakohane tugi ning ka uued juhtimisvahendid tähendavad olulist arengupotentsiaali. Haridus ja koolitus on vajalike oskuste arendamiseks määrava tähtsusega. Põllumajandustootjate rolli tugevdamiseks tarneahelas on vaja uuenduslikke lähenemisviise, mille abil suurendatakse läbipaistvust, teabevahetust ja haldussuutlikkust ning tuuakse turule uusi kvaliteetseid tooteid.

Säästev tootmine peab hõlmama sisendi ja väljundi asendamist biomassi nutika kasutamise ja ringlussevõtu ja biorafineerimisega ning sellega tuleb vähendada saagikoristusjärgseid kadusid. See ülesanne seisab kogu tarneahela ees, alates esmatootmisest kuni tarbijani. Tarbijad võivad tarbimisharjumusi muutes leevendada survet esmatootmise suurendamiseks. Haridus ja koolitus pakuvad palju võimalusi toitumise parandamiseks, tervislike eluviiside edendamiseks ning toidu raiskamise vähendamiseks. Säästlikkuse kriteeriumide kehtestamine tarneahela peamiste etappide jaoks suurendaks läbipaistvust, usaldust ja teadmisi.

3. KONKURENTSIVÕIMELISE JA SÄÄSTVA PÕLLUMAJANDUSE EDENDAMINE LIIDUS

Euroopa innovatsioonipartnerluse eesmärk on edendada konkurentsivõimelist ja säästvat põllumajandust ja metsandust, mis saavutab vähemaga rohkem ja on kooskõlas keskkonnaga. Euroopa innovatsioonipartnerlus aitab luua konkurentsivõimelist esmatootmise sektorit, mis tagab toidu kättesaadavuse kogu maailmas, laia tootevaliku ja mitmekesise tootmise, erinevate toorainete pikaajalise varustatuse toiduks ja muuks otstarbeks ning lisandväärtuse parema jaotumise toiduahelas.

Selleks et saavutada põllumajanduse tootlikkuse ja tootmise jätkusuutlik kasv, tuleb kooskõlas keskkonnanõuetega tagada loodusvarade hea haldamine. Maal on eriti suur tähtsus, sest just selle kaudu on näha, kas säästvamatele tootmisviisidele üleminek on edukas või mitte. Maa on põllumajandustootmiseks vajalik loodusvara ning maakasutus mõjutab mitmel moel vee kvaliteeti ja kogust, elurikkust ja ökosüsteemi teenuste osutamist.

Kliimamuutused avaldavad mõju mullale, mis on eriti haavatav loodusvara. Mulla funktsioonid, mille hulka kuuluvad mulla stabiilsus, veeringlus mullas, toitainetega seonduv puhverdusvõime ja mulla biotiline terviklikkus, on mulla tootlikkuse olulised näitajad. Mulla toime CO₂ sidujana teeb sellest olulise teguri kliimamuutuste vastu võitlemisel. Kohase maakorralduse eesmärk on hoida ära mulla degradeerumist ja erosiooni, stabiliseerida mulla funktsioonid ning edendada kliimamuutustega kohanemist ja nende leevendamist.

Neid eesmärke arvesse võttes on Euroopa innovatsioonipartnerluse jaoks määratletud kaks peamist eesmärki:

---

⁵ KOM(2011) 571 (lõplik).

- põllumajandussektori **tootlikkuse ja tõhususe suurendamise** indikaatorina on Euroopa innovatsioonipartnerluse eesmärk muuta 2020. aastaks hiljutist suundumust, millega kaasnes tootlikkuse vähenemine⁶;
- **põllumajanduse säästlikkuse** indikaatorina on Euroopa innovatsioonipartnerluse eesmärk tagada 2020. aastaks rahuldaval tasemel **mulla funktsionaalsus**⁷. Mulla funktsionaalsus hõlmab mulla tootlikkust ning selle võtmerolle seoses kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemisega ning ökosüsteemi stabiilsusega.

Kuigi peamised eesmärgid on seotud esmatootmisega, käsitletakse Euroopa innovatsioonipartnerluse raames arvukaid seoseid kogu tarneahela lõikes kuni tarbijani välja. Euroopa innovatsioonipartnerluse konkreetsed eesmärgid töötatakse välja selle konkreetse rakendamise ajal, kajastades selle aluseks olevate poliitikate strateegilisi orientatsioone.

Euroopa innovatsioonipartnerluse rakenduseesmärk on ehitada sild kõige eesrindlikumate teadus- ja tehnoloogiasaavutuste ning sidusrühmade, nende seas põllumajandustootjate, ettevõtjate, nõuandeteenuste ja vabaihenduste vahele. See peaks aitama kaasa uurimistulemuste rakendamisele tegelikes uuendustes ja innovatsiooni kiiremale elluviimisele. Seeläbi saaks teadus praktikutelt regulaarselt tagasisidet teadustegevuse vajaduste kohta, edeneks teadmiste vahetamine ning suureneks teadlikkus vajadusest ühiste jõupingutuste järele, et investeerida säästvasse innovatsiooni.

Euroopa innovatsioonipartnerluse eesmärk on saavutada sünergia, edendades infovahetust erinevate poliitikavaldkondade, sektorite, algatuste ja projektide vahel ning suurendades sel viisil olemasolevate poliitiliste vahendite tõhusust ja täiendades neid vajaduse korral uute meetmetega.

4. EELISED JA VÕIMALUSED

Põllumajandus- ja toidusektor kokku pakuvad EL 27-s praegu tööd 17 miljonile inimesele (7,6 % kogu tööhõivest) ja selle osakaal kogulisandväärtusest on 3,5 %. Euroopa innovatsioonipartnerlus tugevdab liidu põllumajanduse positsiooni konkurentsivõime ja ressursitõhusa valdkonnana ning aitab saavutada säästvamaid metsandus- ja maakasutustavasid. Euroopa innovatsioonipartnerlusse tuleb lõimida varustava ja järgtööstuse sektorid, mis pakuvad toormetootjatele keskkonnasäästlikke tehnoloogiaid; sellest tuleb kasu ka neile.

Selleks et põllumajandustootjad saaksid arendada välja oma täieliku potentsiaali, on vaja tugevdada nende positsiooni tarneahelas. Tarbijate nõudluse suurenemine ohutu, tervisliku ja kvaliteetse toidu järele rõhutab kohalike turgude kasvavat tähtsust. Pidevalt kasvav toidu, sööda, tekstiilkiudude, biomaterjalide ja bioenergia turg tagab majandusliku arengu ja tööhõive, samuti sotsiaalse innovatsiooni võimalused. Euroopa geneetilise mitmekesisuse kasutamise vabaneb tohutu arengupotentsiaal. Nii avaneb toormetootjatele uusi tootmis- ja turustusvõimalusi ning Euroopa innovatsioonipartnerlus aitab neil neid ära kasutada.

⁶ Mõõdetuna kogutootlikkusena.

⁷ See hõlmab järgmist: muuta mulla orgaanilise aine sisalduse vähenemise suundumust ning rakendada erosioonihuga põllumajandusmaa suhtes asjakohaseid põllumajandustavasid.

Euroopa innovatsioonipartnerluse laadse innovatsioonimootorita oleks liidu põllumajandusel raske suurendada tootmist, vältides samas tootmisvõimsuse ja loodusvarade, eriti mulla, vee ja ökosüsteemiteenuste edasist halvenemist. TEEBi uuringus (ökosüsteemide ja elurikkuse majanduslikud aspektid) esitatakse hüpotees, et maapealsete süsteemide bioloogilise mitmekesisuse säilitamise väärtus peaks 2050. aastal olema ligikaudu 7 % prognoositavast SKPst. Näiteks tuuakse putuktolmlemine, mille väärtus on 15 miljardit eurot aastas. Lisaks sellele aitab Euroopa innovatsioonipartnerlus tagada CO₂ sidumise ning vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid ja energiavajadusi. Suuremad toitumisalased teadmised muudavad tarbimiskäitumist ning aitavad kaasa toodete mitmekesisuse suurendamisele ja kvaliteedi tõstmisele.

5. POTENTIAALI REALISEERIMINE

Liikmesriigid ja sidusrühmad on korduvalt väljendanud suurt huvi innovatsiooni edendamise vastu põllumajanduses kogu ELi hõlmava lähenemisviisiga. Euroopa Ülemkogu märkis oma 20. juuni 2008. aasta kohtumisel, et „*tööd on vaja jätkata innovatsiooni ja teadusuuringute ning põllumajandustootmise arendamise vallas, eelkõige tootmise energiatõhususe ja tootlikkuse kasvu suurendamiseks ning kliimamuutustega kohanemise suutlikkuse tõstmiseks*”. Sarnasele järeldusele on jõudnud ka põllumajandusorganisatsioonid ja põllumajanduskojad ning G20 Cannes'i deklaratsioonis rõhutatakse, et investeringud põllumajandusalasesse teadustegevusse ja innovatsiooni on esmatähtsad.

Põllumajanduse tootlikkust ja säästvust käsitleva Euroopa innovatsioonipartnerluse kontseptsiooni ja sisu on arutatud paljude erinevate sidusrühmadega. Sidusrühmad rõhutasid vajadust põllumajandust käsitleva Euroopa innovatsioonipartnerluse järele ja leidsid, et põllumajandustootmine ja teadus peaksid olema ühendatud aruka võrgustiku kaudu.

Euroopa innovatsioonipartnerlus julgustab erinevatel institutsionaalsetel ja geograafilistel tasanditel ning erinevates valdkondades tegutsevaid partnereid tegema koostööd ja kasutama ära sünergia pakutavaid hulgalisi võimalusi. Erilist rõhku pannakse selliste võimaluste ära kasutamisele, mida pakuvad eri poliitikavaldkonnad, nagu ühine põllumajanduspoliitika (ÜPP), liidu teadus- ja innovatsioonipoliitika, ühtekuuluvuspoliitika, keskkonna ja kliimamuutuste poliitika, tarbijakaitse ja tervisepoliitika, haridus- ja koolituspoliitika, tööstuspoliitika ja teabepoliitika. Teiste Euroopa innovatsioonipartnerlustega, sealhulgas näiteks toorainet ja töhusa veekasutusega Euroopat käsitlevate Euroopa innovatsioonipartnerlustega, tagatakse tihe koostöö ja saadud kogemuste vahetamine. Tõhusa veekasutusega Euroopat käsitlev innovatsioonipartnerlus on tihedalt seotud põllumajandust käsitleva Euroopa innovatsioonipartnerlusega, sest see hõlmab vee infrastruktuuri ja veejaotust maapiirkondades, samas kui põllumajandust käsitlevas Euroopa innovatsioonipartnerluses käsitletakse vee majandamist ja reostuse vähendamist põllumajandusettevõtte tasandil.

6. INNOVATSIOONI RAKENDAMINE PÕLLUMAJANDUSTEGEVUSES

Euroopa innovatsioonipartnerlus hõlmab mitut etappi: alates alusuuringutest ja uurimistulemuste levitamisest kuni toodete ja tehnoloogiate arendamiseni ja nende integreerimiseni tootmisprotsessis. Tähtsal kohal on ka sertifitseerimismenetlused, mis kinnitavad teadustöö käigus väljatöötatud toodete suurenenud lisandväärtust.

Selleks et rakendada innovatsiooni põllumajandustegevuses, kasutab Euroopa innovatsioonipartnerlus konkreetsete uuenduslike meetmete rahastamiseks ära mitmeid olemasolevaid poliitikaid, eelkõige ühist põllumajanduspoliitikat, maaelu arengu poliitikat ja liidu teadus- ja innovatsioonipoliitikat. Kuigi maaelu arengu programme rakendatakse tavaliselt programmiga hõlmatud piirkondades, enamasti kas kohalikul, piirkondlikul või riiklikul tasandil, tuleks piirkonnaüleseid, piiriüleseid või liidu tasandi innovatiivseid meetmeid kaasrahastada liidu teadus- ja innovatsioonipoliitika kaudu. Tuleks püüda saavutada sünergiat ühtekuuluvuspoliitika pakutavate võimalustega, eelkõige piirkondlike innovatsioonistrateegiate ning riikide- ja piirkondadevaheliste koostööprogrammide kaudu.

Euroopa innovatsioonipartnerluse lisandväärtus seisneb esiteks selle potentsiaalis keskendada olemasolevaid poliitikaid innovatsioonile ja teiseks selle olemuses, kujutades endast dünaamilist raamistikku, mis ühendab põllumajandustootjad, sidusrühmad ja teadlased. Rakendamine toimub tööühmade kui peamiste tegevusüksuste kaudu, kuhu kuuluvad näiteks põllumajandustootjad, teadlased, nõustajad, vabaihendused ja/või ettevõtted. Tööühmad moodustatakse huvipakkuvate teemade alusel ning need viivad ellu projekte, mille eesmärk on katsetada ja kohaldada uuenduslike tavasid, protsesse, tooteid, teenuseid ja tehnoloogiaid. Piiriülesel või liidu tasandil suhtes tegutsevad tööühmad ennekõike klastrialgatuste ning katse- ja näidisprojektide kaudu. Konkreetseid meetmeid toetab ELi teadusuuringute ja innovatsiooni raamistiku teadmusbass.

Euroopa innovatsioonipartnerluse võrgustik luuakse maaelu arengu võrgustiku raames. Võrgustik aktiveerib tegevuse liidu, riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil. See julgustab looma tööühmi ja annab teavet liidu poliitikate pakutavate võimaluste kohta. Tööühmad peavad oma projektidest andma omakorda aru võrgustikule. Seega toimib võrgustik teaduse ja praktika vahelise teabevahetuse ja koostöö parandamisel vahendajana. See hõlbustab kogemuste, sealhulgas läbikukkumiste, saadud õppetundide ja heade tavade jagamist. See hõlmab ka süstemaatilist tagasisidemehhanismi, et kaasata teadusuuringute kavasse praktilised vajadused.

Euroopa innovatsioonipartnerluse eduka rakendamise eelduseks on see, et paljud Euroopa teadusringkonda kuuluvad eri valdkonnad esitavad ja edastavad vajalikud teadmised. Ühtsete ja asjakohaste temaatiliste suuniste üle aru pidamiseks ja nende väljatöötamiseks oodatakse märkimisväärset panust ühise kavandamise algatustelt, alaliselt põllumajandusuuringute komiteelt (SCAR), ERA-NETi kavadel⁸ ja Euroopa tehnoloogiaplatvormidelt. Nimetatud algatusi võetakse arvesse võimalike uuenduslike meetmete ja saadud kogemuste üle peetavates aruteludes. Need võivad edendada tööühmade loomist uuenduslike meetmete mitmekordistamiseks. Euroopa innovatsioonipartnerluse võrgustik aitab neid algatusi paremini siduda. Usaldusväärne rakendamine tagatakse vastava järelevalve ja hindamise abil.

7. JUHTIMISSTRUKTUUR

Kõrgetasemelise juhatus, mille liikmete arv on piiratud ja kuhu kuuluvad liikmesriikide sidusrühmade esindajad nii nõudluse kui ka pakkumise poolelt, kes nimetatakse ametisse isikuliselt, annab strateegilist nõu ja suuniseid strateegilise rakenduskava kaudu. Selles määratletakse prioriteetsed tegevusvaldkonnad ning antakse soovitusi selle kohta, kuidas saavutada Euroopa innovatsioonipartnerluse eesmärgid.

---

⁸ ERA-NETi kavadega toetatakse teadustegevusega seonduvat koostööd ja koordineerimist riiklikul või piirkondlikul tasandil.

Täisväärtsliku eluperioodi pikendamist käsitleva Euroopa innovatsioonipartnerluse katseprojekti käigus saadud kogemused näitavad, et juhatuse tööga peab kaasnema liikmesriikide ja sidusrühmade täielik kaasatus põllumajandust käsitleva Euroopa innovatsioonipartnerluse konkreetsetesse meetmetesse ja järelmeetmetesse. Selle saavutamiseks moodustatakse võrgustiku raames ka fookusrühmad ja korraldatakse temaatilisi seminare.

Euroopa innovatsioonipartnerluse aluseks on Euroopa Liidu kehtivad poliitikad. Meetmete rahastamise, rakendamise ja prioriteetide seadmise aluseks on kõnealuste poliitikate alla kuuluvad vastavad mehhanismid. Maaelu arengu poliitika kohaselt peavad liikmesriigid kindlaks määrama Euroopa 2020. aasta strateegia eesmärkidele vastavad kvantifitseeritud vahe-eesmärgid, sealhulgas innovatsiooni kohta. ELi teadus- ja innovatsioonipoliitikaga toetatakse projekte kooskõlas raamprogrammi „Horisont 2020” strateegiliste suuniste ja otsustusmehhanismidega. Euroopa innovatsioonipartnerluse võrgustik kasutab olemasolevaid mehhanisme, et anda aru liikmesriikidele ja maaelu arengu eest vastutavatele haldusasutustele, sealhulgas maaelu arengu komisjonile ja järelevalvekomisjonidele, ning nendega suhtlemiseks.

8. INNOVATIIVSETE MEETMETE VALDKONNAD

Euroopa innovatsioonipartnerluse katseprojekti käigus saadud kogemusi arvestades tuleks Euroopa innovatsioonipartnerluse sisu ja prioriteetidid kavandada avatud viisil ning need peaksid võtma arvesse vajadust erinevate lahenduste järele. Uute tehnoloogiate, meetodite ja protsesside rakendamiseks põllumajandustootmises ning praktiliste küsimuste ja suuniste jaoks ruumi loomiseks on vaja alt üles lähenemisviisi ja tõhusate koostöövõrgustike loomist. OECD⁹ esitatud järelduste kohaselt ei tugine Euroopa innovatsioonipartnerlus vaid ühele innovatsioonimudelile. Lisaks sellele võetakse arvesse asjaolu, et innovatsioon võib olla tehnoloogilist, mittetehnoloogilist või sotsiaalset laadi ning see võib põhineda uutel või traditsioonilistel tavadel.

Sidusrühmade ja teadlaste esitatud seisukohtade ja nendega peetud arutelude alusel on teadusuuringute ja innovatsiooni jaoks valitud välja mitmed esialgsed prioriteetsed valdkonnad. Allpool esitatud loetelu ei mõjuta mingil viisil praktiliste innovatiivsete meetmete sisu. Euroopa innovatsioonipartnerluse rakendamine võib seda täiendada.

• Põllumajanduse tootlikkuse, tootmismahu ja ressursitõhususe suurenemine

Selles uuendustegevuse valdkonna eesmärk on suurendada põllumajanduse tootmismahu, tagades samal ajal ressurside tõhusa ja säästliku kasutamise. Madala ressursivajadusega tootmissüsteemide eesmärk peaks olema toitainete (sealhulgas lämmastik ja fosfor) ja pestitsiidide säästev kasutamine, energia, vee ja geneetiliste ressurside optimaalne kasutamine ja väiksem sõltuvus välistest sisenditest. Integreeritud kahjuritõrje, taimehaiguste ja -kahjurite bioloogilise tõrje, taimekaitsevahendite tõhusama kasutamise ning loomakasvatuse või mullaga seotud kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise vallas on vaja edusamme. Ringlussevõtu ja saagikoristusjärgsete kadude vähendamise lahendused leevendaksid

---

⁹ OECD ja Eurostat (2005), Oslo käsiraamat: Suunised innovatsiooni käsitlevate andmete kogumiseks ja tõlgendamiseks, Pariis.

survet loodusvaradele. Tuleks uurida keskkonnasäästlike tehnoloogiate, sealhulgas IKT, täppispõllumajanduse ja kahjurite hoiatussüsteemide potentsiaali.

- **Biomajandust toetav innovatsioon**

Uuenduslikke lahendusi tuleks kohandada kogu tarneahelale ning ka kasvavale biomajandusele. Lahendusi tuleks otsida biorafineerimise ja ringlussevõtu ning põllukultuuridest, metsast ja toidujäätmetest saadava biomassi aruka kasutamise vallas, kasutades ära selle mitmeastmelist potentsiaali, vähendamata samas mulla orgaanilist ainet. Võiks ka kaaluda valkude esmatootmise asendamist vetikate või biokääritamisega. Looma- ja taimekasvatuse vallas võiks uurida võimalusi tootmismahude suurendamiseks, heitkoguste vähendamiseks ja/või haigustele vastupanuvõime parandamiseks ning ka lõpptoodete kvaliteedi parandamiseks (nt täiustatud toitaineprofiilid).

- **Elurikkus, ökosüsteemiteenused ja mulla funktsionaalsus**

Säästvat põllu- ja metsamajandust edendav innovatsioon toob kasu ka ökosüsteemiteenustele ja mulla funktsionaalsusele. Erilist tähelepanu tuleks pöörata integreeritud agroökoloogilistele süsteemidele, sealhulgas mulla mitmekesisuse tõhustamisele, CO₂ sidumisele, veemahutavusele, ökosüsteemi stabiilsusele ja vastupidavusele ning tolmeldamise funktsioonidele. Lahendustes võiks keskenduda maa paremale majandamisele (sh madalküünd, roheline taristu säilitamine), integreeritud ruumilisele planeerimisele ja uutele agrometsandussüsteemidele ning loodusliku ökosüsteemi kaitsemeetoditele. Muud valdkonnad oleksid geneetiliste ressursside kasutamise optimeerimine, madala sisendiga või orgaanilised süsteemid, geneetilise mitmekesisuse suurendamine põllumajanduses, saastunud pinnase bioloogilise parandamise arendamine ning uuenduslikud strateegiad kliimamuutustega kohanemise jaoks.

- **Uuenduslikud tooted ja teenused integreeritud tarneahela jaoks**

Eesmärk on arendada ja kasutada uuenduslikke tooteid, seadmeid ja teenuseid ning luua samas läbipaistev ja säästlik tarneahel. Keskkel kohal on paremate infosüsteemide ja riskijuhtimisvahendite väljatöötamine, võttes arvesse toodete ja tootmisprotsesside eripära. Need oleksid näiteks võrdlusuuringud, säästvuse standardid, võimaliku jalajälje hindamine, olemusringi hindamine (keskendudes jäätmekäitlusele) ja sertifitseerimissüsteemid. Lahendused võiksid hõlmata põllumajandustootjatele juhtimisuuendusi, mille abil saaksid nad tugevdada oma rolli tarneahelas, näiteks tootjarühmade või lühikeste toiduainete tarneahelate kaudu, või uusi diagnostilisi vahendeid põllumajandusettevõtete keskkonnaalase ja sotsiaalse tulemuslikkuse jälgimiseks. Muud lahendused võiksid olla geneetilise baasi kogu pakutava mitmekesisuse kasutamine, uute säästvamate võimaluste loomine ning institutsionaalsed uuendused, nagu näiteks CO₂-turg. Tõhusad järelevalvesüsteemid võiksid olla suunatud toidus sisalduvatele jääkidele (nt pestitsiidid).

- **Toidu kvaliteet, toiduohutus ja tervislikud eluviisid**

Teadlikud tarbijavalikud kui kogu tarneahelat juhtivad impulsid on olulised. Tegevusvaldkonnad võiksid hõlmata toidu kvaliteeti ja ohutust, näiteks arendades välja uusi toidukvaliteedikavasid ja kariloomade tervishoiukavasid. Võiks kaaluda

bioloogilisi uuringuid ja uurida ravimtaimede kasutamise võimalusi toorainena. Muud valdkonnad võiksid hõlmata loomade ja taimede loomulikku kohtlemist ning toiduainete bioloogilise kvaliteedi uusi analüüsimeetodeid. Rahvatervise edendamisele võiksid kaasa aidata tarbimisharjumuste muutmise vahendid ning vastavad koolitus-, teavitus- ja õppevahendeid, kuid ka toodetes sisalduvad tervislikud koostisained (nt oomega-3-rasvhappeid sisaldav piim või õli), mis saavutatakse toitainete arendamisega ja loomade aretusega. Arukad pakendamise strateegiad ning koolitus ja teavitamine võimaldaksid tarbijal osaleda saagikoristusjärgsete kadude vähendamises.

9. EDASISED SAMMUD

Kuna põllumajanduse arengumudeleid tuleks nihutada jätkusuutliku majanduskasvu suunas, peaks eespool kirjeldatud meetmeid hakkama rakendama võimalikult kiiresti. Käesoleva teatise eesmärk on julgustada liikmesriike, Euroopa Parlamenti ja sidusrühmi pidama arutelusid põllumajandust käsitleva Euroopa innovatsioonipartnerluse strateegiliste eesmärkide ja vormi üle.

Strateegilise rakenduskava koostamisel võetakse arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu arvamusi käesoleva teatise kohta. Ettevalmistava sammuna kasutatakse võrgustiku loomiseks maaelu arengu poliitika raames antavat tehnilist abi. Euroopa innovatsioonipartnerluse võrgustiku kiire loomine on oluline selleks, et teavitada osalisi ja sidusrühmi juba varakult innovatiivsete meetmetega seotud võimalustest. See hõlbustab prioriteetide elluviimist konkreetsete praktiliste ja innovatiivsete meetmetena.